

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΔΕΒΑΤΕ

Δύο εκπαιδευτικές τεχνικές εφαρμοσμένες στην ΠΕ

Φιλιώ Πέππα - Μαρία Καγιάφα

*Εργαστήριο: «ΤΠΠΛ – συζητώντας για το μέλλον της βιομηχανικής μας
κληρονομιάς»*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

❖ Η εκπαίδευση για το περιβάλλον και την αειφορία, ως μια εναλλακτικού τύπου εκπαίδευση που στοχεύει να ευαισθητοποιήσει τα άτομα για τα προβλήματα του περιβάλλοντος, φυσικού και ανθρωπογενούς, από την αρχή υιοθέτησε ποικίλες και μάλιστα καινοτόμες μεθόδους, τεχνικές, πρακτικές και στρατηγικές για να επιτύχει τους στόχους της.

❖ Τέτοιες τεχνικές είναι η μελέτη πεδίου και το debate που από μεθοδολογική άποψη μας απασχολούν στο εργαστήριο αυτό.

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΔΙΟΥ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ

- ❖ Η μελέτη πεδίου είναι μια προσχεδιασμένη δραστηριότητα εκτός της σχολικής αίθουσας που εξυπηρετεί διδακτικούς και παιδαγωγικούς σκοπούς.
- ❖ Ως πεδίο μελέτης μπορεί να θεωρηθεί κάθε εκπαιδευτική διαδικασία που πραγματοποιείται σε εξωτερικούς χώρους, από όπου μπορούν οι μαθητές να αντλήσουν στοιχεία για το ζήτημα που διερευνούν.

ΠΩΣ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ

Τέσσερα είναι τα βασικά στάδια σχεδιασμού και εφαρμογής ενός προγράμματος μελέτης πεδίου έξω από την τάξη:

- ❖ Στάδιο προετοιμασίας
- ❖ Εργασία στο πεδίο
- ❖ Στάδιο σύνθεσης
- ❖ Στάδιο αξιολόγησης

ΠΩΣ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ

- ❖ Προετοιμασία των μαθητών στην τάξη πριν τον περίπατο (στόχοι, ενημέρωση για την περιοχή που θα γίνει η μελέτη, οργάνωση δραστηριοτήτων, μελέτη του πληροφοριακού υλικού, διαμόρφωση κανόνων συμπεριφοράς)
- ❖ Προετοιμασία του εκπαιδευτικού με μία προπαρασκευαστική επίσκεψη στο πεδίο, εξοικοίωση με το αντικείμενο μελέτης, δημιουργία διδακτικού υλικού και αντιμετώπιση τυχόν πρακτικών ζητημάτων.

ΠΩΣ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ

- ❖ Στο πεδίο οι μαθητές καλούνται να δουλέψουν με δομημένα φύλλα εργασίας ή πιο ελεύθερα με σημειωματάρια, ενώ άλλα εργαλεία μπορεί να είναι η φωτογραφική μηχανή και το μπλοκ σχεδιασμού, με στόχο να γνωρίσουν οι μαθητές ανακαλύπτοντας ένα άγνωστο σε αυτούς περιβάλλον και να καταγράψουν τις παραμέτρους που κάθε φορά τίθενται. Επίσης μπορούν να βιντεοσκοπήσουν, να πάρουν δείγματα, εφόσον το υλικό δεν είναι σπάνιο, να συλλέξουν δεδομένα μετρήσεων, να πειραματιστούν, να συζητήσουν.
- ❖ Ένα πρόγραμμα μελέτης πεδίου συνεχίζεται με την επεξεργασία και ανάλυση των στοιχείων και εξαγωγή συμπερασμάτων, ενώ τελειώνει με συζήτηση και ανατροφοδότηση στην τάξη.

ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΔΙΟΥ

- ❖ Συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση των μαθητών σχετικά με το περιβάλλον.
- ❖ Επιτρέπει την απόκτηση νέων εμπειριών από πρώτο χέρι μέσα στον πραγματικό κόσμο.
- ❖ Απόκτηση γνώσεων μέσω της βίωσης, αλλά και της ερευνητικής διαδικασίας.
- ❖ Δυνατότητα εφαρμογής άλλων μαθησιακών στρατηγικών όπως η συνεργατική μάθηση.
- ❖ Αναπτύσσει δεξιότητες παρατήρησης.
- ❖ Συμβάλλει στην προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών.
- ❖ Διεγείρει το ενδιαφέρον των μαθητών
- ❖ Συνδυάζει την ψυχαγωγία με τη μάθηση

DEBATE

*ή Δημόσια Αντιπαράθεση, ή Δημόσιος Διάλογος ή Δομημένη
Συζήτηση ή Διαλογική αντιπαράθεση,
ή Συναγωνισμός Επιχειρηματολογίας ή Δισσοί λόγοι...*

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ DEBATE

- ❖ Μας είναι γνωστό από την εφαρμογή του στον πολιτικό στίβο, αλλά μπορεί να αποτελέσει μια ενδιαφέρουσα για τους μαθητές διδακτική πρακτική.
- ❖ Είναι μια 'αναμέτρηση' επιχειρημάτων και πειθούς.
- ❖ Αποτελεί μια συνεργατική και βιωματική μορφή μάθησης που εστιάζει στην επιχειρηματολογία των μετεχόντων πάνω σε ένα θέμα - κι όπως συμβαίνει με κάθε θέμα υπάρχουν τουλάχιστον δυο αντικρουόμενες απόψεις που το προσεγγίζουν.
- ❖ Είναι μια δομημένη διαδικασία: με αφορμή ένα (συνήθως) αμφιλεγόμενο θέμα, οι μαθητές σε ομάδες καλούνται να επιχειρηματολογήσουν υπέρ ή κατά - καλούνται να δομήσουν τη σκέψη και το λόγο τους έτσι ώστε να πείσουν για την ορθότητα της άποψης τους - το αποτέλεσμα του debate μπορεί να γύρει σαφώς προς τη μια ή την άλλη άποψη ή και να αποτελέσει μια σύνθεση.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- ❖ Υπάρχουν αρκετές παραλλαγές στη δόμηση μιας διαδικασίας debate στην τάξη – υπάρχει δηλαδή ευελιξία.
- ❖ Επιλογή του θέματος
- ❖ Προβληματική
- ❖ Ομάδες (υπέρ, κατά, κοινό)
- ❖ Μελέτη του θέματος (υλικό προς μελέτη, προκαθορισμένος χρόνος)
- ❖ Αντιπαράθεση (με προκαθορισμένο ή όχι χρόνο για την ανάπτυξη των επιχειρημάτων)
- ❖ Ερωτήματα
- ❖ Συζήτηση - συμπεράσματα

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΟΦΕΛΗ

- ❖ Με το debate καλλιεργούνται μια σειρά από δεξιότητες - κατανόηση, ψυχραιμία, ευστροφία, εμπάθυνση σε αμφιλεγόμενα ζητήματα, ανοχή στην αντίθετη άποψη, σεβασμός στον συνομιλητή...
 - ❖ Κυρίως καλλιεργούνται δεξιότητες επικοινωνίας και λόγου → οι μαθητές μαθαίνουν να αρθρώνουν λόγο με επιχειρήματα και να επικοινωνούν την άποψη τους, ασκούνται στην συνεργασία για να φτάσουν σε μια κοινή πρόταση...
 - ❖ Οι μαθητές ευαισθητοποιούνται πάνω στο προς εξέταση θέμα, και μαθαίνουν να αποκτούν κριτήρια για να αξιολογούν την κάθε άποψη
- Όλα αυτά τα οφέλη, βέβαια, είναι συνάρτηση του **πόσο τακτικά και με πόση συνέπεια** θα εφαρμοστεί η μέθοδος στην τάξη – χρειάζεται επιμονή και υπομονή μέχρι να προσαρμοστούν οι μαθητές στον τρόπο διεξαγωγής ενός debate.

ΠΗΓΕΣ

- ❖ Άρθρο των Δημητριάδη και Φαζάκη ('Η στρατηγική της δημόσιας αντιπαράθεσης στην ΠΕ') – 6^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Διδακτικής των Φ.Ε. και Ν.Τ. στην Εκπαίδευση, Φλώρινα 2009
- ❖ Άρθρο των Παυλίδη και Καλογιαννάκη ('Βιωματική μάθηση και ΤΠΕ – Μια μελέτη περίπτωσης με χρήση του debate σε ενήλικες εκπαιδευόμενους') - 6^ο Πανελλήνιο Συνέδριο 'Διδακτική της Πληροφορικής', Φλώρινα 2012
- ❖ Άρθρο της Π. Βασάλα ('Καταιγισμός ιδεών, μελέτη περίπτωσης, χαρτογράφηση εννοιών, μελέτη πεδίου, debate, παιχνίδι ρόλων') – Σεμινάριο ΚΠΕ Καστρίου 2013
- ❖ <http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.article&id=37331>